

Eindelijk meer e op de markt voor run

De prijzen voor slachtkoeien zijn het afgelopen jaar met 15 procent gestegen. Wat is de oorzaak van deze opleving? Is deze tendens structureel en betekent het ook meer vlees op de botten voor de veehouder?

TEKST TIJMEN VAN ZESSEN

De inkoopnota's van slachtkoeien zien er de afgelopen maanden aanmerkelijk florissanter uit dan een jaar geleden. De stemming onder (vlees)veehouders is optimistisch nu er voor rundvlees eindelijk betere prijzen op papier staan. Hoewel ook de voerkosten fors zijn toegenomen, gaan veel boeren er per saldo op vooruit dit jaar.

Niet alleen in Nederland en Vlaanderen volg(d)en de prijzen voor slachtkoeien een opwaartse trend (figuur 1 en 2). Volgens cijfers van de Europese Commissie liggen de prijzen voor slachtrunderen in de gehele EU bijna

10 procent hoger dan een jaar geleden, voor volwassen koeien en stieren zelfs 15 procent. Ook wereldwijd is vlees in het algemeen duurder dan vijf tot tien jaar terug. Uit de Food Price Index van de wereldvoedselorganisatie (FAO) blijkt vlees 10 procent duurder dan in de periode 2014-2016. Voor vlees is dat een zeldzaam sterke stijging.

Afzet naar retail 11 procent omhoog

In Vlaanderen is vooral de vraag naar vlees van dikbiltpes S en E de afgelopen periode sterk gestegen. Roel Vaes houdt voor Boerenbond de marktontwikkelingen in de gaten. Hij ziet op de eerste plaats een onmiskenbaar corona-effect. Zo steeg de afzet via de retail. 'Door het sluiten van de horeca nam het thuisverbruik met 11 procent toe. Vooral het stierenvlees is daardoor duurder geworden; eerder lagen de prijzen beneden de 5 euro per kilo, nu loopt de handel vlot tegen prijzen van 5,50 euro tot 5,60 euro per kilo geslacht gewicht. En die gaan zeker niet terugzakken naar het oude niveau. De Belgische supermarkten verkopen hoofdzakelijk vlees van dikbillen.' De weggevallen vraag uit de horeca is volgens Vaes bijna volledig overgenomen door een toename in de consumptie bij mensen thuis (figuur 3). 'Eerder lag het verbruik thuis op 4,2 kilo per jaar, nu is dat 4,7 kilo rundvlees. In

evenwicht dvvlees

totaliteit is er in Vlaanderen niet meer vlees gegeten, maar voorheen lag de consumptie meer verspreid.' Maar als de vraag per saldo niet is toegenomen, hoe is de prijsstijging dan te verklaren? 'Een andere factor is de daling van het aanbod. In vijf jaar tijd is het aantal kalvingen bij vleesrunderen in Vlaanderen met 30.000 afgenomen. Dat is een serieuze daling van 16 procent', stelt Vaes. Voor een deel is dit te verklaren door een groep veehouders die meer is gaan melken dan voorheen, dan wel is beginnen te melken. Na de afschaffing van het melkquotum is de vleeskoelentak afgeschaald of volkomen omgezet in melkvee.

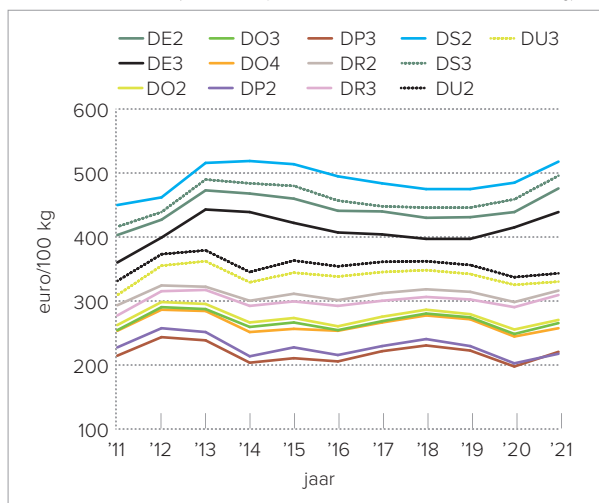
Evenwicht tussen vraag en aanbod

Een andere verklaring voor het dalende aanbod is het toenemende aantal boeren dat stopt. Michael Gore ziet daarin de voornaamste oorzaak van de prijsstijgingen in de voorbije maanden. De directeur bij de Federatie voor het Belgisch vlees sprak voor VeeteeltVlees meerdere deskundigen uit de sector. 'Eerder bleek al uit een studie in de runderkolom dat de gemiddelde leeftijd van de veehouders met vleesvee stijgt. Op dit moment ligt die leeftijd op 55 jaar. Daarmee zien we al een aantal jaar een vergrijping die zorgt voor een natuurlijke afvloeiing van

het aantal ondernemers. De groei van andere bedrijven vangt dit niet vanzelfsprekend op.'

Volgens zowel Vaes als Gore is met de geschetste ontwikkelingen de disbalans van de afgelopen jaren verdwenen.

Figuur 1 – Prijzen van karkassen van koeien bij verschillende kwaliteitsklassen (bron: Departement Landbouw & Visserij)

▲
Slachtvee
is gemiddeld
15 procent duurder
dan vorig jaar

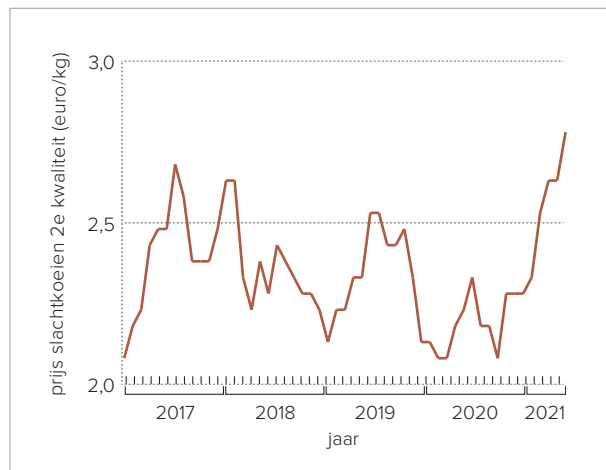
Er is meer evenwicht tussen vraag en aanbod en dat doet de prijzen goed. Gore: 'Het slachtvee brengt gemiddeld genomen 15 procent meer op dan vorig jaar. Wat nog niet betekent dat het nu rozengeur en maneschijn is in de sector. De kosten voor grondstoffen zoals voer zijn ook flink gestegen.'

Invoer uit Zuid-Amerika stukt

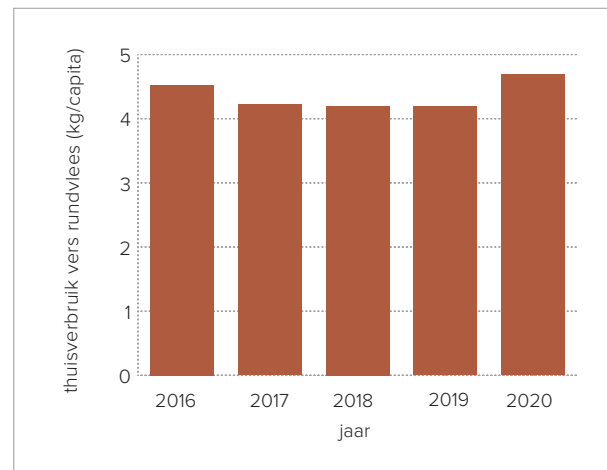
Het beperkte aantal slachtrunderen valt ook in Nederland op. Volgens cijfers van het CBS ligt het aantal slachtingen deze zomer iets lager dan vorig jaar (zie figuur 4). 'Dat heeft er vooral mee te maken dat het aanbod beperkt is. Niet alleen in Nederland, maar in heel Europa', zegt Patrick de Leede, woordvoerder voor de Centrale Organisatie voor de Vleessector. Volgens cijfers van de Europese Commissie zal de productie van rundvlees in

2021 over heel Europa gezien 1,2 procent krimpen (zie kader volgende pagina). In Nederland is het meeste rundvlees afkomstig van melkkoeien. De aangetrokken melkprijzen en het krappere aanhouden van jongvee maken dat boeren zuiniger zijn op hun volwassen koeien. Volgens De Leede is het aanbod ook beperkt, omdat er nauwelijks tot geen vlees uit Zuid-Amerika wordt ingevoerd. Dat heeft meerdere oorzaken. Enerzijds houden die landen het vlees steeds vaker voor de eigen bevolking. En het vlees dat wel voor export bestemd is, gaat steeds vaker naar China. De Chinese import van rundvlees verdubbelde sinds 2017 tot meer dan drie miljoen ton per jaar. Inmiddels komt de helft daarvan uit Zuid-Amerika. Daarnaast was export naar Europa vorig jaar weinig zinvol, omdat er als gevolg van de lockdown veel Europees aanbod beschikbaar was. Toch moet de invloed

Figuur 2 – Prijs van slachtkoeien van tweede kwaliteit (O) (euro per kg geslacht gewicht) in Nederland (bron: Agrimatie)

Figuur 3 – Thuisverbruik van vers rundvlees in kilogrammen per inwoner in Vlaanderen (bron: Vlam.be)

Nieuwe handelsverdragen **stimuleren de export**

De Europese Commissie verwacht dat de rundvleesproductie in 2021 afneemt met 1,2 procent. Vooral de krimp van de (melk)veestapel is hier debet aan. Maar ook de weggeval-

len vraag uit de horeca in de eerste helft van het jaar speelt de sector parten. Kansen zijn er ook, met name voor het rundvlees met toegevoegde waarde. Volgens de

Europese Commissie zijn de marktomstandigheden voor die categorie verbeterd dankzij nieuwe handelsovereenkomsten met Canada en Japan.

van de import uit Zuid-Amerika ook niet worden overschat, meent De Leede. 'Het aandeel Zuid-Amerikaans vlees is op de totale Europese markt vrij marginaal. De hoeveelheden zijn zeer gering. Het meeste rundvlees in Nederland komt van melkvee.'

Vleesconsumptie stabiel tot stijgend

Zowel De Leede als Gore geven een optimistische prognose voor de vleesconsumptie in hun land. 'We zien in Nederland al jaren een stabiel verbruik van zo'n 38 kilo vlees per hoofd van de bevolking. Het aantal vegetarische producten neemt wel toe in de supermarkt, maar het aantal vegetariërs blijft hangen rond de 5 procent van de bevolking.' Volgens De Leede kiezen consumenten er wel vaker voor om vlees af te wisselen met andere gerechten, maar gebruiken ze die ernaast en kennelijk niet als volledige vervanging van vlees.

Volgens Gore ligt een terugval van de vraag naar rundvlees niet voor de hand. 'Wij zien dit jaar een stijging in de consumptie van vlees. Terwijl die tot voor kort nog jaarlijks daalde. Een verklaring is ons niet bekend.' Al met al verwacht Gore komende tijd stabiele prijzen voor slachtrunderen. 'De daling van het aantal dieren op de markt zal stabiliseren, maar wordt in België niet gecompenseerd door import. Daarvoor houden de retailers in België te sterk vast aan de witblauwen uit eigen land.' De Leede verwacht voor de korte termijn nog een licht hogere vraag dan aanbod, hij merkt dat het evenwicht zich herstelt. 'Nu de horeca weer open is, lijkt de situatie zich te normaliseren. Ik stel me voor dat de prijsstijgingen van de afgelopen maanden nu gaan stabiliseren.'

Zwieper omhoog of omlaag

De geluiden uit de handel klinken divers. Derk Jan Kuenen herkent zich in de tot dusver geschetste analyse van

de markt. Maar de voorzitter van de commissie rundveehandelaars van brancheorganisatie Vee & Logistiek Nederland voorziet geen stabiel prijsverloop het komend najaar. 'Het is koffiedik kijken, maar na half september verwacht ik een zwieper omhoog of omlaag. Die is vooral aanbodgerelateerd. De uitstoot van melkkoeien komt in het najaar op gang. Dat is historisch gezien elk jaar zo. Als de vakantieperiode eindigt, kopen handelshuizen zich weer in. Maar in algemene zin zie je dat iets wat heel duur is, ook weer goedkoper wordt.'

Een grossier die niet in de publiciteit wil, maar wel de markt wil duiden, verwacht dat de prijsstijgingen nog wel even doorgaan. De afname van het aantal boeren en koeien is de eenvoudige verklaring. Een stikstofcrisis, een klimaatcrisis, het grijpt dusdanig in dat vlees uit de eigen regio een schaars product wordt.

Ook Kuenen is er wel van overtuigd dat het aanbod van zowel vleesvee als melkvee zal dalen in Nederland. De impact daarvan op de prijsvorming is volgens hem echter beperkt. 'De Albert Heijns en Jumbo's gooien de schappen vol met Ierse vlees. Dat gebeurt altijd als het Nederlandse vlees te duur wordt.' Op zichzelf is die import niet opmerkelijk: Nederland is netto-importeur van rundvlees, hoewel een groot deel daarvan bestemd is voor doorvoer, per saldo exporteert de Nederlandse veehouderij.

Nog even over dat Ierse vlees. Uit cijfers van de Irish Food Board – de Ierse voedingsmiddelenorganisatie – blijkt dat de Europese Unie bijna de helft van de Ierse exportwaarde van rundvlees voor haar rekening neemt. In 2020 ging het om een bedrag van 845 miljoen euro, een daling van 7 procent vergeleken met eerdere jaren. Ter vergelijking: de uitvoerwaarde van Nederlands rund- en kalfsvlees ligt jaarlijks op 2,7 miljard euro, vier keer zoveel als de Ierse uitvoer naar Europa.

Moment van de waarheid

Kuenen merkt net als Vaes van Boerenbond dat niet alle soorten vlees even sterk in prijs gestegen zijn. De handelaar ziet bijvoorbeeld extra vraag naar biologisch vlees en vlees van dubbeldoelkoeien. Kuenen: 'Mensen die minder vaak vlees eten, zoeken naar de beste kwaliteit voor de momenten dat ze wel vlees eten. Om die reden merken we ook dat dubbeldoelkoeien beter aan de prijs zijn.'

Ondanks deze trend steeg in Nederland het afgelopen jaar de rundvleesconsumptie met 200 gram per persoon per jaar. Kuenen stelt vast dat vegetarisch eetgedrag de markt nog niet structureel verandert. De markt voor slachtvee omschrijft hij als vast met nog steeds iets meer vraag dan aanbod. 'Het evenwicht in de markt is na veel jaren teruggekeerd. Maar het moment van de waarheid volgt in september.'

Figuur 4 – Aantal slachtingen van rundvee (bron: CBS)

